

Recht op de stad

Coöperatief wonen als derde weg tussen markt en
woningcorporaties

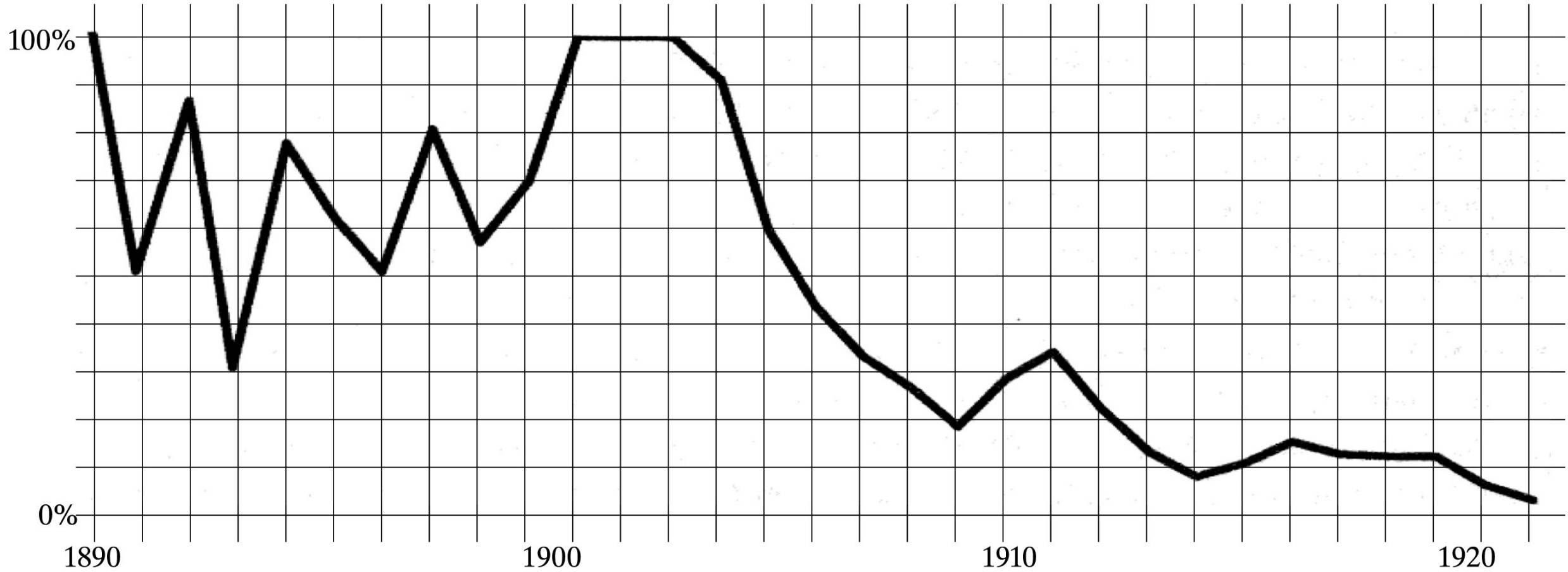

Beeldvormende sessie gemeenteraad Groningen
Peter Kuenzli, Groningen, 10.01.2024.

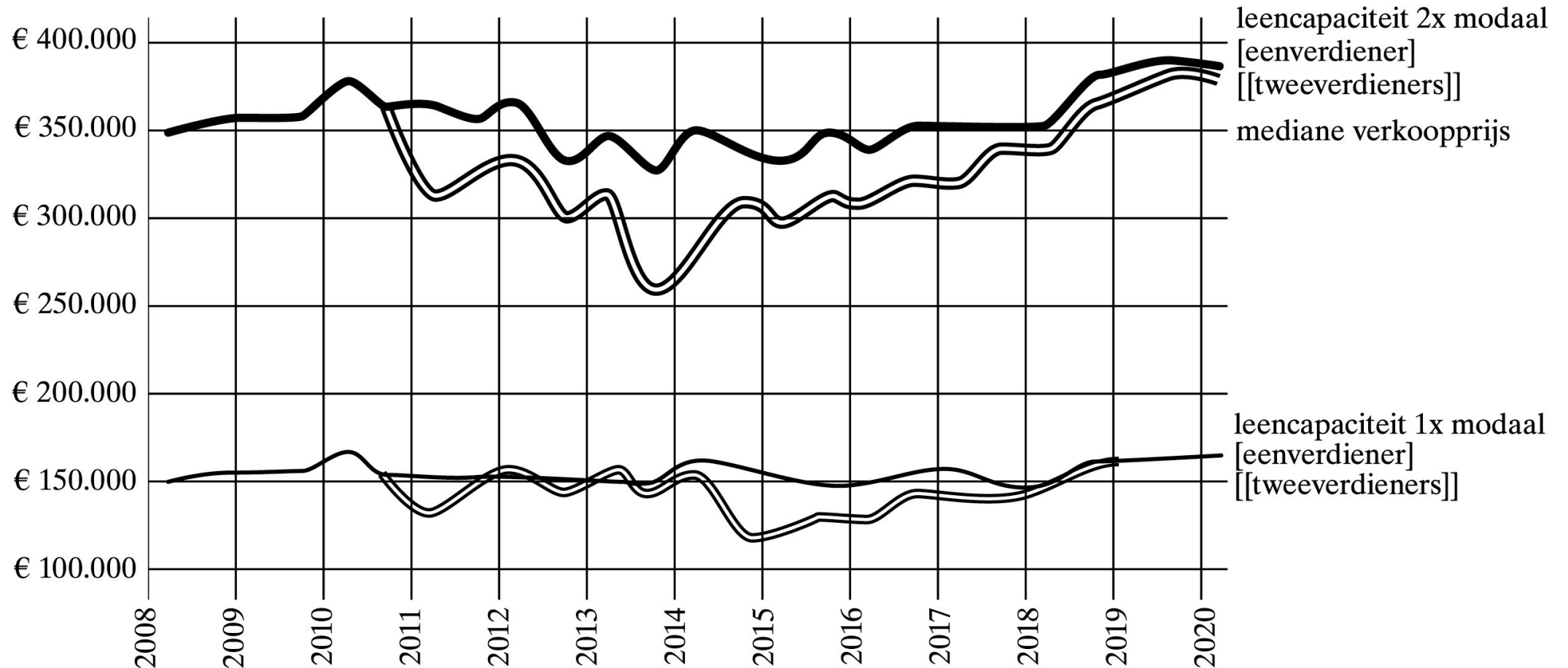
Amsterdamsche Coöperatieve Woningvereniging
Samenwerking, opgericht 1908, eerste woningen
Opgeleverd 1910, Harmoniehof 1919. Nu 860
Woningen Amsterdam Zuid

oprichting nieuwe coöperaties voor woningbouw

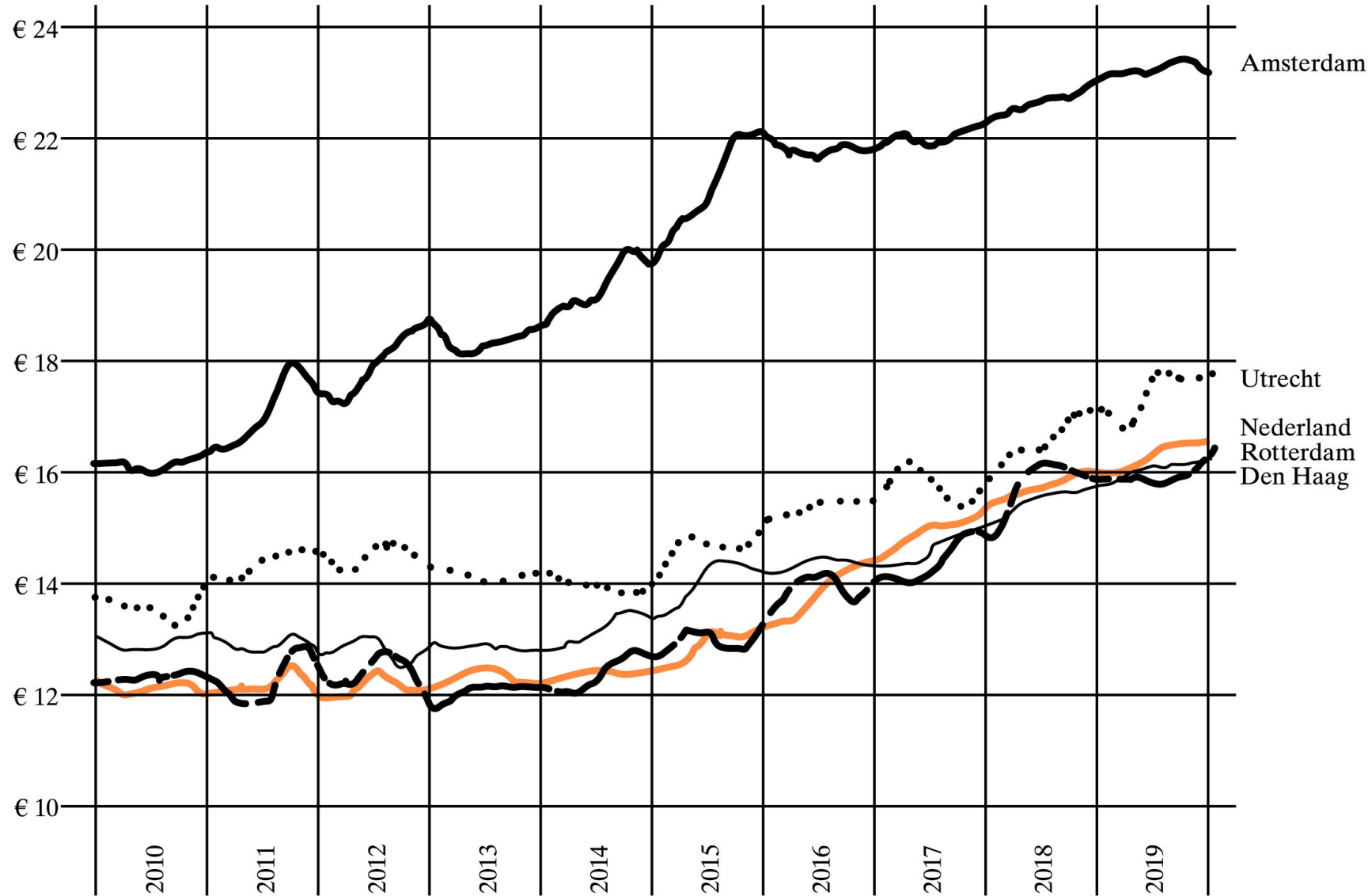

stijgende hypotheekschulden, koopwoning toch buiten bereik

Gemiddelde maximale leencapaciteit voor een- en tweeverdieners met een of twee keer een modaal inkomen, 2008–2020

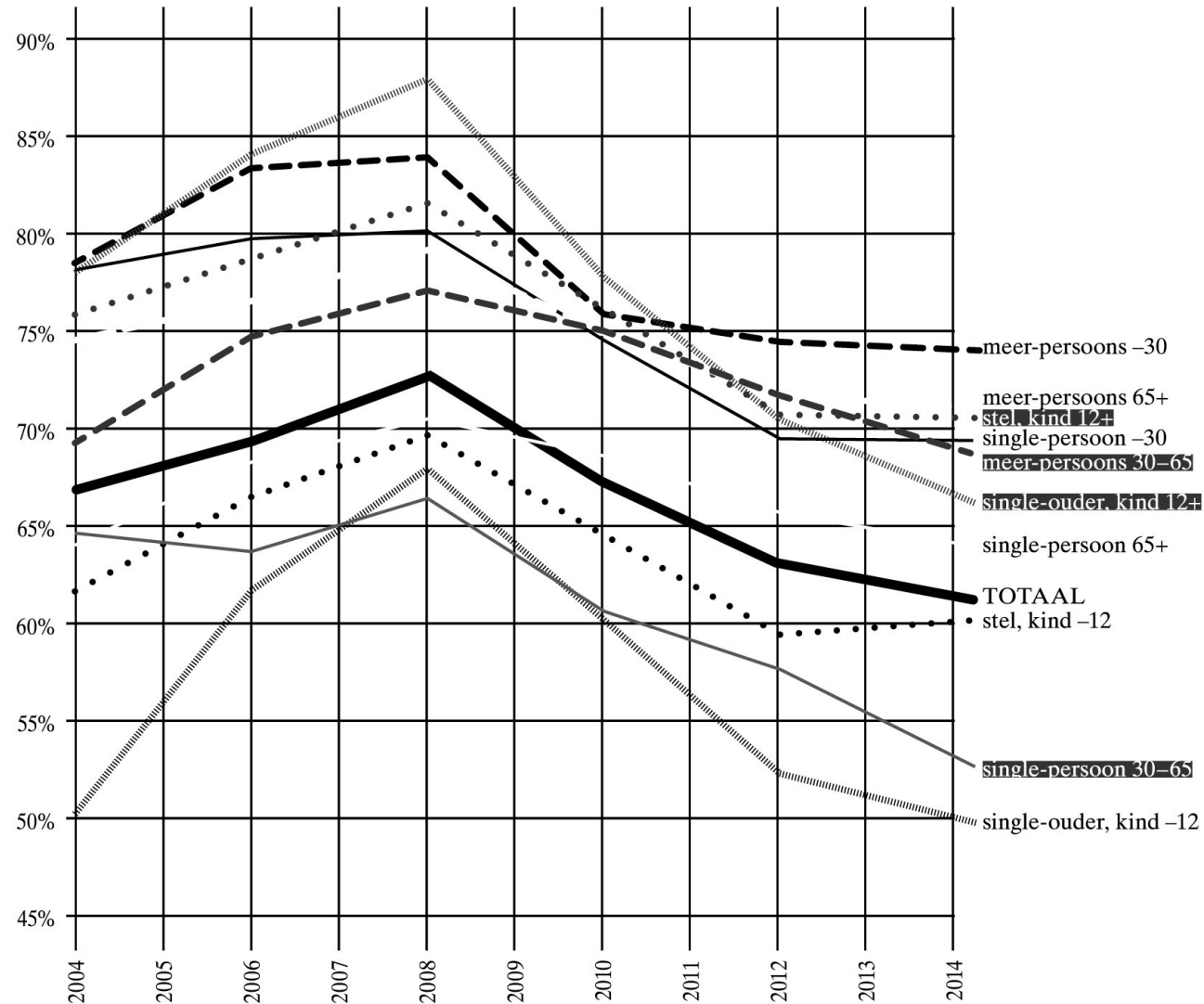

gemiddelde huurprijzen per m² per maand

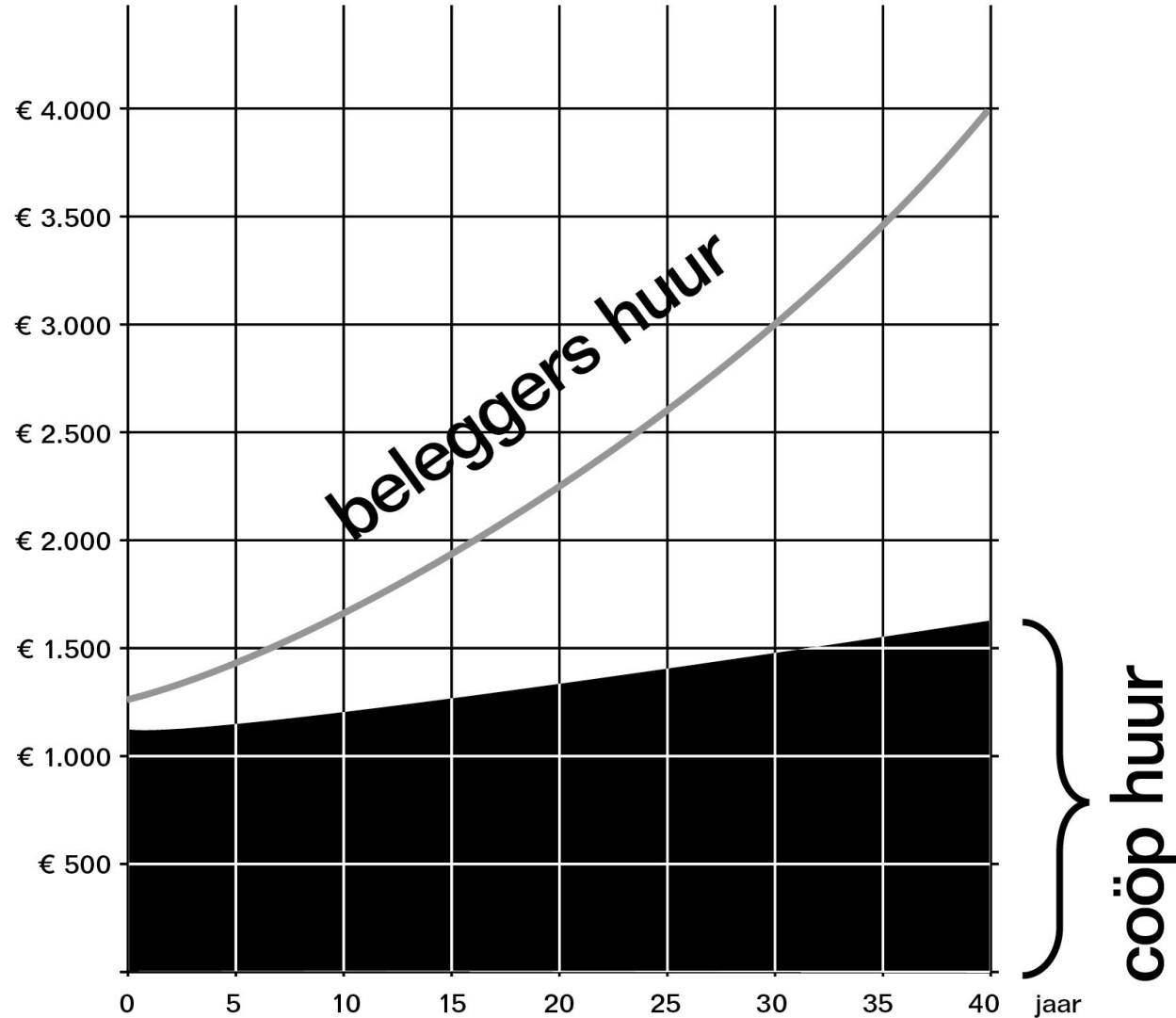
minder mensen wonen betaalbaar

Aandeel huishoudens dat betaalbaar leeft (positief residueel inkomen) naar type huishouden in Amsterdam, 2004–2014

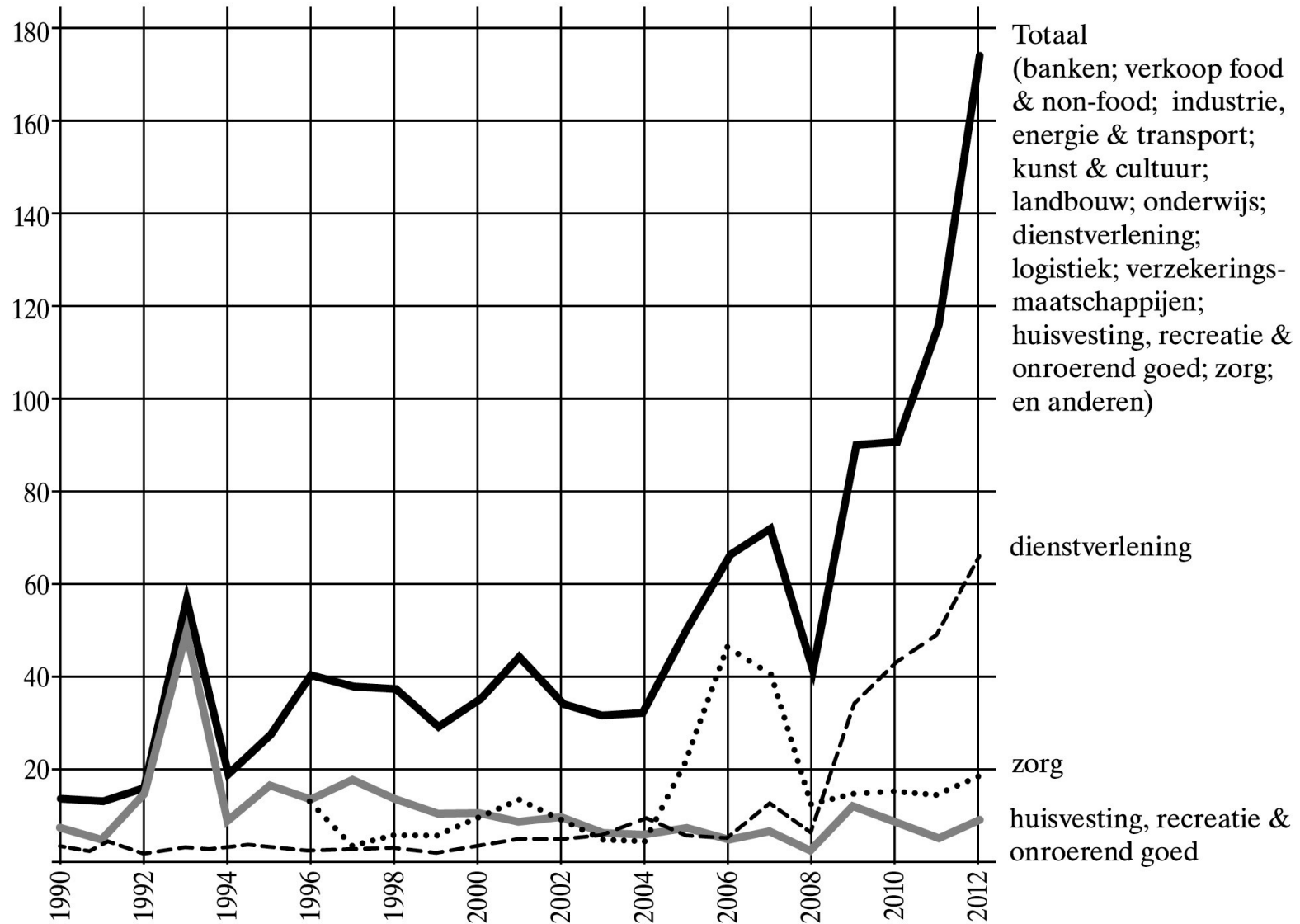

de betaalbaarheid op lange termijn

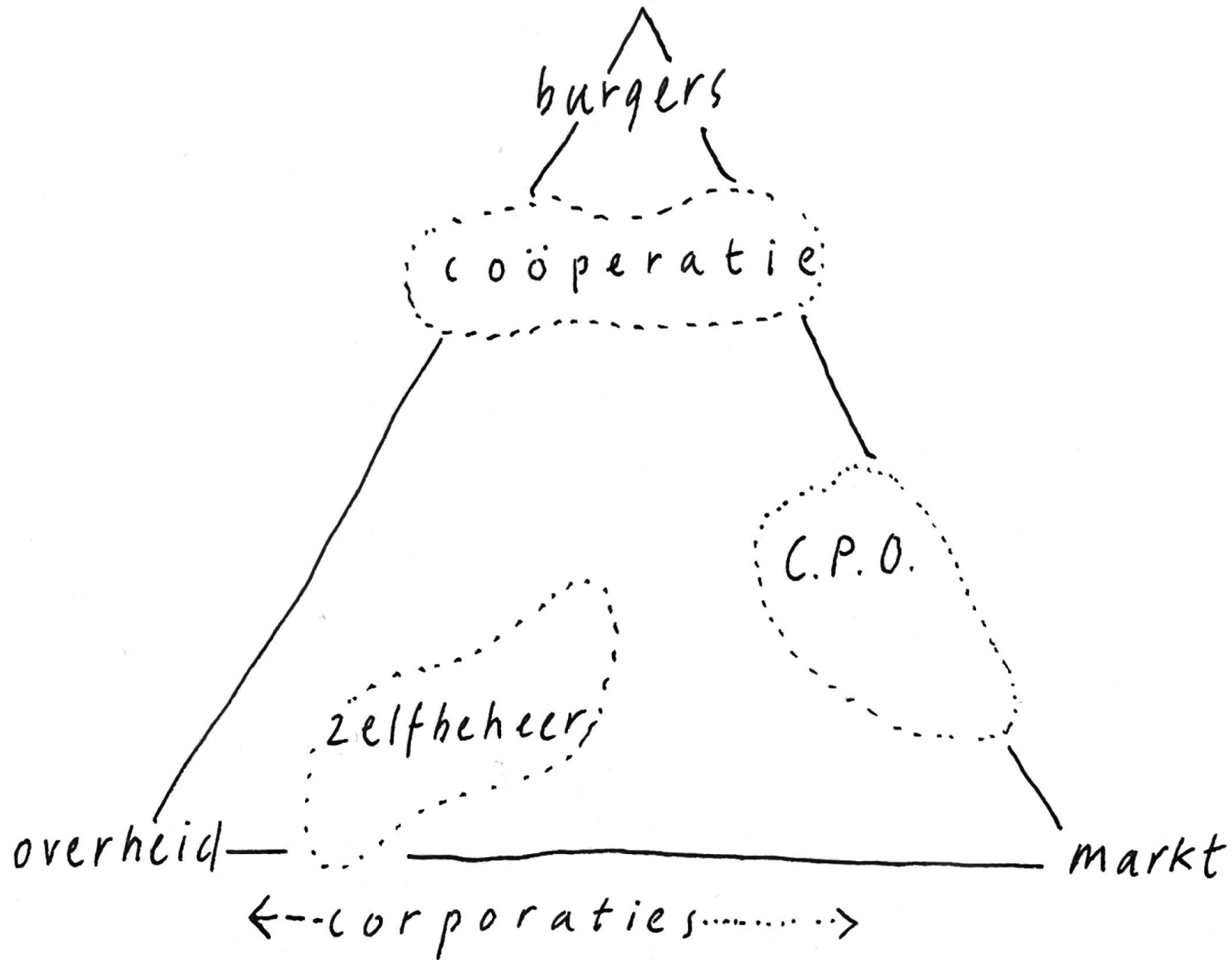
Alleen coöperatieve huurwoningen blijven op lange termijn betaalbaar voor middeninkomens

toename van coöperatieve organisaties

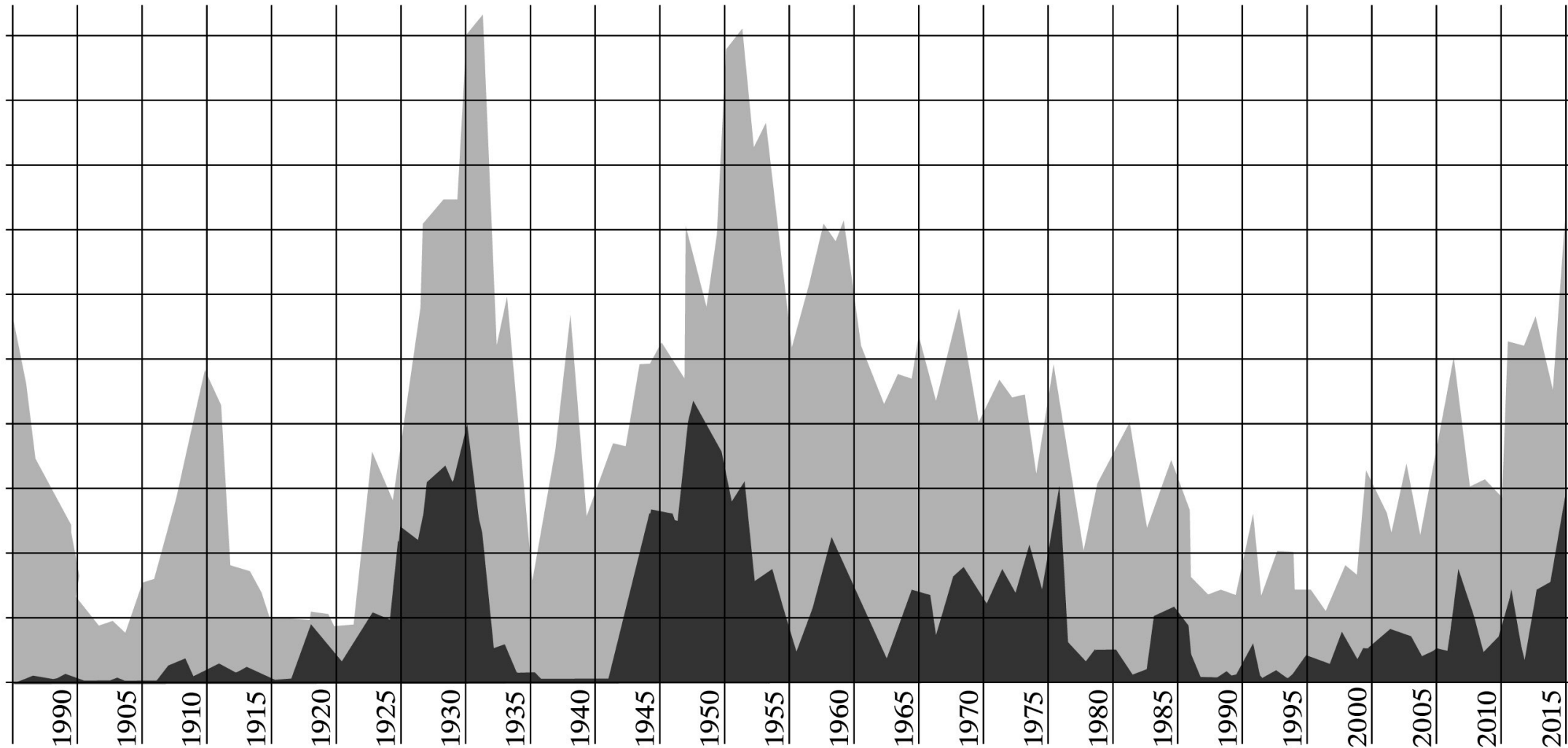
een wooncoöperatie is een autonome organisatie van personen die zich vrijwillig verenigen om hun gemeenschappelijke woonbehoeften en –ambities te behartigen door middel van een onderneming zonder winstoogmerk waarvan ze samen eigenaar zijn en die ze samen democratisch controleren.

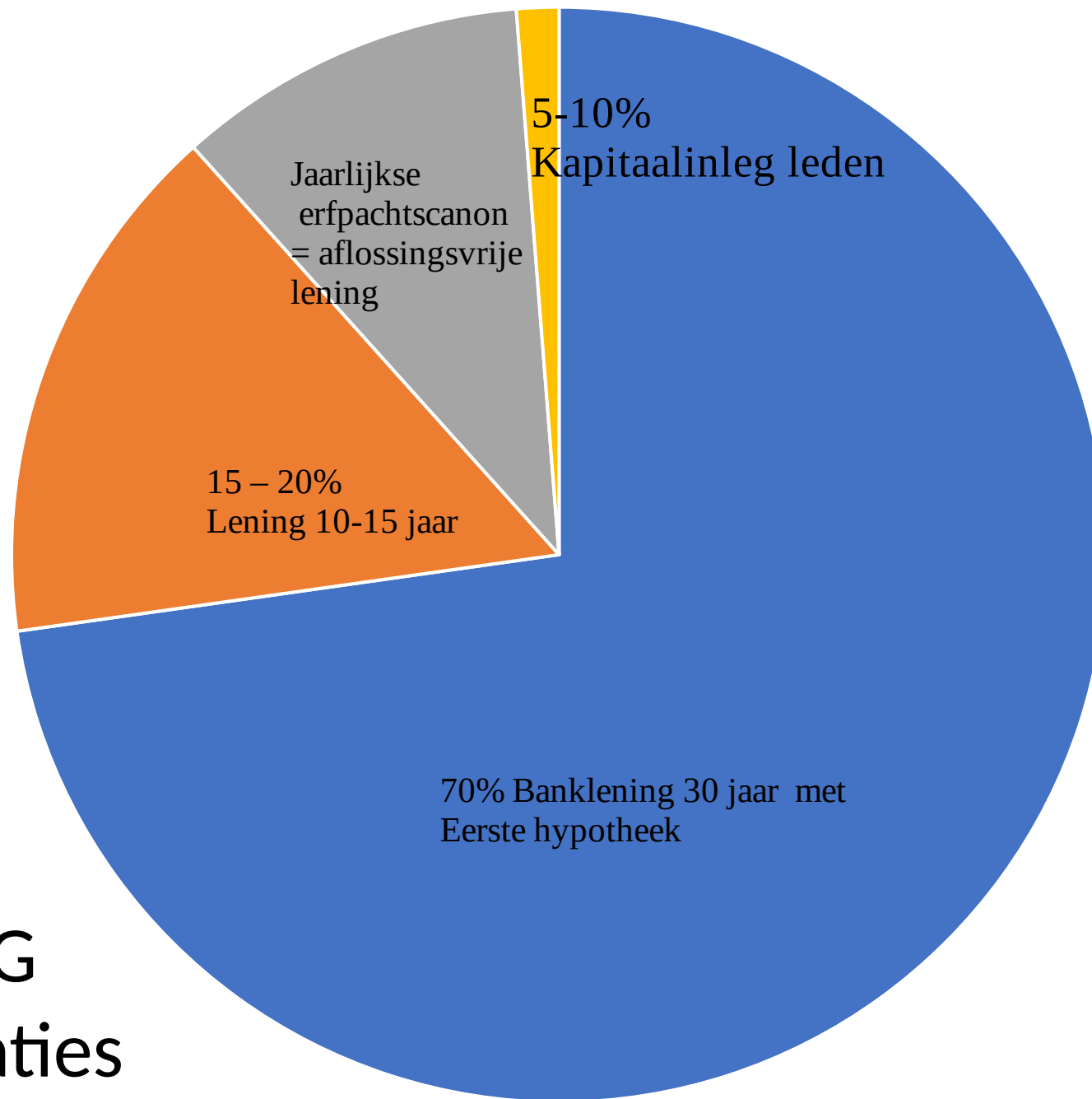
Zeggenschap
leden

Zürich

Aandeel nieuwbouwappartementen door Genossenschaften

FINANCIERING wooncoöperaties

Waarom coöperatief wonen?

- Zorgeloos wonen voor lage en middeninkomens omdat huren op kostprijsbasis worden berekend zonder winstoogmerk en met woningen niet wordt gehandeld
- Aanvangshuren liggen onder de markthuur en zijn **en blijven** betaalbaar
- Leden bewoners en leden bedrijven hebben volledige democratische zeggenschap over ontwikkeling en beheer
- Coöperatief wonen blinkt in de praktijk uit in duurzaamheid in bouwen, wonen, mobiliteit en leefwijze binnen door de leden zelf bepaalde kaders

Passende coöperatieve condities

Nodig zijn een **GROEP** met een visie op wonen, **GROND** en **GELD**.

Gemeenten zullen een nieuw speelveld moeten maken voor coöperaties met passende condities:

1. Passende ondersteuning bij de opzet van een wooncoöperatie
2. Beschikbaar stellen van grond met coöperatieve voorwaarden en gematigde grondprijzen
3. Voorfinanciering plankosten en overbruggingsfinanciering voor het gat tussen ingebracht ledenkapitaal en bankfinanciering
4. Coöperatief wonen vaste plek geven in woningbouwprogrammering, bestemmingsplannen, tenders en prestatieafspraken met huisvestingsinstellingen
5. Coöperatief wonen ook mogelijk maken voor lage inkomensgroepen

Woningcorporaties activeren

De term wooncoöperatie in de Woningwet is **alleen van toepassing op coöperaties die voldoen aan de eisen uit artikel 18a van de Woningwet en de daaronder hangende regelgeving**. Dit betekent dat er sprake dient te zijn van huurders die van plan zijn om bestaand bezit van woningcorporaties te kopen.

Echter: in woonverenigingen kunnen woningcorporaties ook in de nieuwbouw van sociale huurwoningen veel zeggenschap overdragen aan wooncoöperaties. Zie woningbouwvereniging Gelderland (WBVG)

Dus:

- In prestatieafspraken woningcorporaties activeren medewerking te verlenen aan beide collectieve woonvormen
- Woningcorporaties kunnen via Waarborgfonds geborgde leningen aantrekken tegen scherpe condities
- Woningcorporaties kunnen aan coöperaties overdragen tegen gereduceerde prijzen
- Op dit moment zijn middenhuurwoningen niet financieerbaar met WSW: dit vraagt lobbywerk via VNG
- Woningcorporaties kunnen ook bij wijkvernieuwing grond en/of vastgoed reserveren voor coöperatieve initiatieven

Zürich
Brügglacker
Verdichten
tuinsteden

MEHR ALS WOHNEN 4 hectare

Stedenbouw: futurafrosch

Architekten/Duplex

Architekten/MüllerIllien

Landschaftsarchitekten

Woningbouw: MüllerSigrist

Architekten/Miroslav Sik/pool

Architekten

370 flats – 1200 bewoners

30% Gezinnen

16% Stellen

14% Alleenstaanden

10% Eénouder gezinnen

10% Flatsharing ≤ 6 personen

7% Flatsharing ≥ 6 personen

Non Swiss citizens: 46%

Jonger 18 j.: 29%

18 – 34 jaar: 40%

35 – 54 jaar: 25%

55 – 64 jaar: 5%

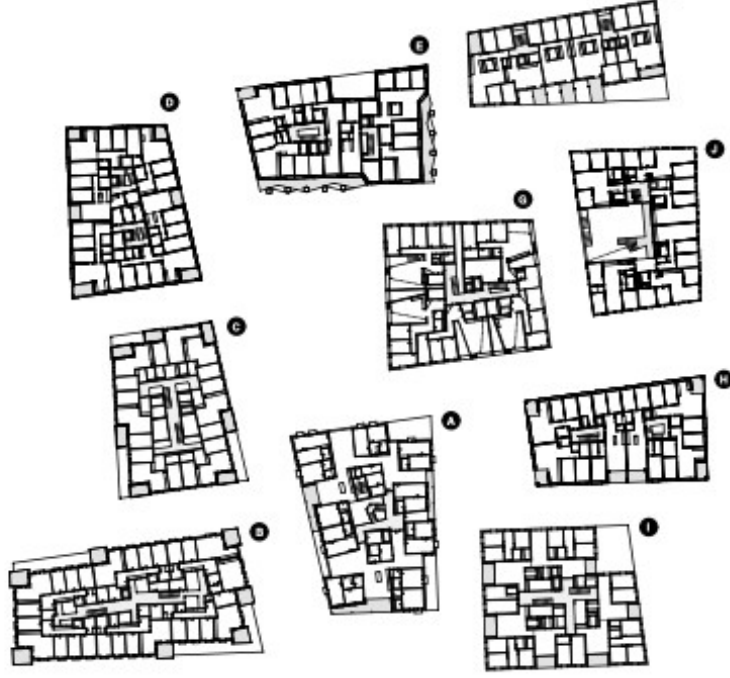
65 – 79 jaar: 3%

Variatie huishoudens en inclusiviteit

Innovatie van de woningplattegrond

Stedenbouw: plattegrond
Mehr als Wohnen

Architectuur: plattegrond Haus A

Werken, wonen en vrije tijd

Duurzaam betaalbaar wonen voor lage en middeninkomens zonder speculatie
Naar principes 2000 Watt Gesellschaft

Resultaat van anders denken, handelen en organiseren
Resultaat van een nieuw speelveld door de stad gecreëerd

Zollhaus
Zürich
Tweede project
Genossenschaft
Kalkbreite 2021

60% wonen
40% werken,
Cultuur, facilities

Theater
Restaurant
Terras met bar
Logeerkamers
Winkels
Werkruimten
Kinderopvang
Fietskelder
12 parkeerplaatsen

190 bewoners
4864 m²
27,8 m²/persoon

trancity^xvaliz

operatie woon- coöperatie

uit de wooncrisis
door gemeenschappelijk bezit

Arie Lengkeek, Peter Kuenzli

Podcast Heilige Huisjes Online

<https://open.spotify.com/episode/3iHfNnSvyYB16ziuBflneH>